

УДК 376-056.264-053.4:81'234'233
Любов ГРИНИШИН
здобувачка освіти ОС Магістр
спеціальності
«Спеціальна освіта. Логопедія»
Лариса СТАХОВА
кандидат педагогічних наук,
доцент
СумДПУ імені А. С. Макаренка

РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ

У статті висвітлено особливості та доцільність використання лепбуку як засобу розвитку зв'язного мовлення в дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

Ключові слова: загальний недорозвиток мовлення, лепбук, розвиток зв'язного мовлення.

The article highlights the peculiarities and expediency of using a lapbook as a means of developing coherent speech in older preschool children with general underdevelopment of speech.

Key words: general underdevelopment of speech, lapbook, development of coherent speech.

Постановка проблеми. Зв'язне мовлення є основою успішного навчання та спілкування. Діти, які не володіють зв'язним мовленням, мають труднощі з розумінням складних інструкцій, викладенням своїх думок та емоцій, а також з адаптацією в суспільстві. Розвиток зв'язного мовлення є складним процесом, який вимагає системної та цілеспрямованої роботи. Традиційні методи розвитку зв'язного мовлення часто є мало-ефективними та нецікавими для дітей. Лепбуки є інноваційним методом розвитку зв'язного мовлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження та впровадження лепбука в освітній процес розглядаються з точки зору ефективності його застосування в навчальний процес як інноваційного методу наочності. Д. Гатовська зазначає доцільність використання лепбуків у навчальному процесі [3]. О. Блохіна, Т. Лиханова, Н. Мартинова та О. Пестова вважають, що лепбуки слід використовувати на уроках у початковій школі [1]. К. Ляшенко говорить про всебічний та творчий розвиток особистості, який забезпечується лепбукінгом [6]. О. Крігер підкреслює, що лепбуки можна використовувати для розвитку дослідницьких умінь та навичок [4]. А. Пляцок та В. Олійник вважають, що лепбуки можна використовувати для дітей дошкільного віку [10]. Відповідно українським стандартам лепбук адаптовано Тетяною Піроженко. Вона розробила цю технологію для занять зі своєю дитиною й запропонувала використовувати її в дослідній роботі з дітьми у дошкільній групі [9].

Мета статті: висвітлити особливості використання лепбука в процесі розвитку зв'язного мовлення в дітей старшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Використання лепбуків у роботі з дітьми із порушеннями мовлення є доцільним. Лепбуки мають ряд переваг, які роблять їх ефективним інструментом для корекційної роботи:

- наочність – лепбуки містять яскраві ілюстрації, які допомагають дітям краще сприймати і засвоювати інформацію;
- інтерактивність – лепбуки передбачають активну участь дитини в процесі навчання, діти можуть розглядати ілюстрації, виконувати

завдання, сортувати матеріали тощо, що сприяє розвитку їхньої самостійності, пізнавальної активності та мовленнєвої активності;

- систематичність – лепбуки можуть бути присвячені певній темі або розділу мовознавства, Це допомагає дитині систематизувати свої знання та уявлення про мову та мовлення.

Дослідження проводилося на базі Сумського дошкільного навчального закладу (Центр розвитку дитини) №14 «Золотий півник», в якому брала участь 10 дітей з ЗНМ другого-третього рівня. З дітьми основної групи (5 осіб) проводились заняття з розвитку зв'язного мовлення з використанням лепбуку.

Напрями роботи включають в себе розвиток діалогічного та монологічного мовлення, формування вміння вести бесіди, розвиток фразового мовлення, складання опису.

Посібник представляє собою серію завдань для розвитку мовлення, до них входить:

1. «Впізнай емоцію»;
2. «Вивчаємо фігури»;
3. «Опиши дію»;
4. «Відкрий смайлик»;
5. «Дощик на озері»;
6. «Веселі барви»;
7. «Цікаві рядочки»
8. «Хто живе у будинку?»;
9. «Свійські та дикі тварини».

З метою формування умінь складати прості речення ми пропонуємо дітям розповісти про емоції діти, що зображені на картинках (*Дівчинка радіє. Дівчинка плаче.* тощо) (Рис. 1).

Сторінка «Відкрий смайлик» допомагає удосконалити вміння дітей складати поширені речення. Пропонуємо дитині відкрити смайлик, назвати предмет, який відкрився, і

скласти речення зі словом-назвою предмета. складає з цими предметами речення (Рис. 2).

Завдання сторінки «Вивчаємо фігури» також спрямовані на удосконалення вміння складати поширені прості речення: дитина називає форму предмета та предмет, складає речення з даним словосполученням. Можна за цією сторінкою складати складносурядні речення зі сполучниками *і, а*, наприклад, *У Катрусі кругли м'яч, і у Марійки круглий м'яч. У Катрусі круглий м'яч, а у Марійки квадратний кубик.* (Рис. 3).

Завдання сторінки «Веселі барви» спрямовані на формування вміння в дітей складати розповіді. Спочатку діти добирають іменники-назви предметів, істот, явищ, які мають відповідний колір, наприклад, жовте сонце, червона полуниця, синє небо, коричневе дерево, помаранчева білка. Потім діти складають розповідь, використовуючи дані словосполучення (Рис. 4).

Завдання сторінки «Цікаві рядочки» спонукають дитину до логічного мислення та формування активного словника, наприклад *Банан потрібно розмістити біля..., До транспорту відноситься...* Також в цьому завданні можна шукати четвертий зайвий предмет (Рис. 5). Далі дітям пропонують складати казки про банан, про транспорт тощо.

Завдання сторінки «Хто живе у будинку?» спрямоване на вивчення та використання дітьми у мовленні прийменників *під, над, на, вгорі, внизу, біля, позаду, збоку, в, між.* *Їжачок біля білочки. Гусениця на сходах.* (Рис.6). Метою роботи з даною сторінкою є навчання дітей складати поширені речення з прийменниками.

Завдання сторінки «Свійські та дикі тварини» навчає диференціації

свійських та диких тварин, наприклад, у лісі живе білочка та ведмідь, поглянь на цих тварин та скажи хто ще

живе у лісі а також складання описових розповідей (Рис. 7)

Рис. 1. Рис. 2. Рис. 3. Рис. 4. Рис. 5. Рис. 6. Рис. 7.

Після проведення корекційної роботи з розвитку зв'язного мовлення засобом Лепбуку нами проведено обстеження дітей і з'ясовано, що в основній групі було 2 дитини, які досягли високого рівня розвитку зв'язного мовлення, що на 20 % більше, ніж на констатувальному етапі дослідження. У групі порівняння дітей, які досягли високого рівня розвитку зв'язного мовлення, не виявлено (Рис. 8).

Рис. 8 Динаміка розвитку зв'язного мовлення дітей.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Дані вправи сприяють розвитку дрібної моторики, уваги, мислення, розвитку мовлення. Використання липучок значно заохочує дітей до виконання завдань. Порівнюючи результати вмінь основної та контрольної групи, дослідження доводять, що лепбук є ефективним засобом розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Блохина, Е., Лиханова, Т. Лэпбук – «наколенная книга». Обруч. 2015. No 4. С. 29-30.
2. Гавриш Н. Развитие мовлення та навчання дошкільнят рідної мови: мета і завдання. К. : Профосвіта, 2003. 243 с.
3. Гатовська Д. А. Лепбук, як засіб навчання в умовах освітньої системи. Меркурій, 2015. С. 162-164
4. Крігер О. А. Лепбук як засіб формування дослідницьких умінь в учнів 4 класів на уроках природознавства. Кривий Ріг, 2018. 70 с.
5. Лепбукінг – інноваційний засіб навчання дітей дошкільного віку. URL : <http://sadik-marinka.in.ua/2023/01/11/konsultacziya-vchytelya-logopedadovgopol-ov-dlya-pedagogiv-lepbuking-innovacijnyj-zasib-navchannya-ditej-doshkilnogo-viku/>
6. Ляшенко К.І. Лепбук як одна із форм реалізації міждисциплінарного підходу під час навчання в початковій школі. URL: https://urok.osvita.ua/materials/edu_technology/61061/.
7. Подорож в країну «Логопедія». Науково-методичний та практичний посібник щодо використання інтерактивної книги (лепбуку). URL : <https://vseosvita.ua/library/naukovometodicnij-ta-prakticnij-posibnik-sodovikoristanna-interaktivnoi-knigi-lepbuku-podoroz-v-krainu-logopedia-185882.html>
8. Швець С. І. Технологія «лепбук» у корекційній роботі з розвитку мовлення дітей дошкільного віку. 2022 . 18 с.
9. Пироженко Т. Что такое лэпбук? URL : http://www.tavika.ru/p/blog-page_5.html.
- 10.Пляцок А.О., Олійник В.В. Використання технології «Лепбук» в роботі з дошкільниками. Вінниця: КУ»ММК», 2017. 45 с.